

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/136/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114226351
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2114226351.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Terézie Mecelovej v spore žalobkyne: K. Q., narodená XX. P. XXXX, trvalý pobyt: K., proti žalovanej: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenej: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o určenie neplatnosti zmlúv a vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 22. januára 2019 č. k. 24C/70/2014-79, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti o určenie neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere č. 8100025888 (I.), o neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere č. 8100031681 (II.), o neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere č. 8100031687 (III.), o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť 3.570,63 eur (IV.) a v časti náhrady trov konania (VI.) ruší a vec vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že zmluva o revolvingovom úvere č. 8100025888 zo dňa 25. novembra 2009 je neplatná (I.), ako aj zmluva o revolvingovom úvere č. 8100031681 zo dňa 26. augusta 2010 (II.), tiež zmluva o revolvingovom úvere č. 8100031687 zo dňa 26. augusta 2010 (III.) a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 3.570,63 eur (IV.). V zostávajúcej časti žalobu zamietol. Žalobkyňi nepriznal náhradu trov konania (VI.). Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 3 ods. 1, § 39, § 40 ods. 1, § 43a ods. 1, § 44 ods. 1, 2, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 2, 3, § 100 ods. 1, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 457 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 497 Ob. z. (Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov), § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, 2, 3 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, b/, d/, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 4 ZoSÚ (zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), § 13, § 19 písm. d/, § 42, § 137 písm. d/ CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov). Vecne zdôvodnil, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že nedošlo k platnému uzavretiu zmluvy o revolvingovom úvere č. 8100025888 z dôvodu, že žalobkyňa vo svojej žiadosti zo dňa 19. novembra 2009 navrhla uzavretie zmluvy o revolvingovom úvere, predmetom ktorej mal byť úver vo výške 995,82 eur, spolu s ďalšími uvedenými údajmi, avšak žalovaná v bode 6 zmluvy o revolvingovom úvere zo dňa 25. novembra 2009, zmenila žalobkyňou uvádzané podstatné náležitosti zmluvy o revolvingovom úvere, a to údaj o splatnosti - deň v mesiaci 15, o RPMN za úver 64,22 %, o predpokladanej RPMN úver po poskytnutí revolvingu 56,32 %. Zo skutočnosti, že žalovaná schválila úver s odlišnými podstatnými náležitosťami zmluvy o úvere ako žiadala žalobkyňa vyplýva, že s návrhom žalobkyne nesúhlasila, tento odmietla a urobila voči žalobkyňi nový návrh (ak by medzi účastníkmi zmluvy došlo k uzavretiu zmluvy ústnou formou, bola by táto neplatná pre nedodržanie zákonom stanovenej písomnej formy úveru). Súčasne súd prvej inštancie konštatoval, že ak by aj došlo k platnému uzavretiu zmluvy o revolvingovom úvere, v zmluve bola dohodnutá ročná úroková sadzba

68,79 %, ktorá nemôže byť akceptovateľná pre rozpor s dobrými mravmi. Z priemerných úrokových mier úverov poskytnutých úverovými inštitúciami zverejnenými na webovej stránke www.nbs.sk vyplýva, že úroková sadzba pri obdobných úveroch v novembri 2009 bola 12,2843 % ročne. V zmluve dohodnutý úrok vysoko prevyšuje sadzby úverov poskytnutých v čase uzatvorenia zmluvy medzi bankami a klientmi (takmer šesťnásobne). Uvedené navýšenie neodôvodňuje ani skutočnosť, že žalovaná je nebankovou spoločnosťou. Úroková sadzba je v rozpore s dobrými mravmi a preto dojednanie úroku je absolútne neplatné. Túto časť zmluvy od zostávajúcej nie je možné oddeliť, a preto ak by zmluva o revolvingovom úvere bola riadne uzavretá v zmysle § 44 O. z., bola by neplatná pre rozpor so zákonom podľa § 39 O. z. Zmluva o revolvingovom úvere č. 8100025888 je neplatná, pričom určenie tejto právnej skutočnosti vyplýva z osobitného predpisu. Žalobkyňa čerpala úver vo výške 995,82 eur, preto bola povinná vrátiť žalovanej túto vyčerpanú sumu. Zaplatila však sumu 2.044,25 eur, teda o 1.048,43 eur viac, v dôsledku čoho žalovaná uvedenú sumu prijala bez právneho dôvodu, resp. z neplatného právneho úkonu. Podľa § 451 ods. 1 O. z. žalovaná bola povinná žalobkyni vydať bezdôvodné obohatenie v uvedenej výške. Žalovaná vzniesla námietku premičania, ktorú súd prvej inštancie posudzoval z hľadiska plynutia subjektívnej, ako i objektívnej premičacej doby. Pre plynutie subjektívnej premičacej doby je rozhodujúce kedy sa oprávnený o bezdôvodnom obohatení dozvedel, a o tom, kto ho získal. Nestačí len možnosť sa uvedené dozvedieť, ale kedy sa tak stalo. Z odpovede Ministerstva spravodlivosti SR zo dňa 11. augusta 2014 mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobkyňa sa týmto listom dozvedela o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej a dňa 15. októbra 2014 bola žaloba doručená súdu. Žaloba bola preto podaná v rámci dvojročnej subjektívnej premičacej doby. Trojročná objektívna premičacia doba začala plynúť od uhradenia jednotlivých splátok, ktorými žalovaná získala bezdôvodné obohatenie. Žalobkyňa časťou splátky č. 14 vo výške 8,46 eur a všetky ďalšie úhrady poskytnutého úveru až do 6. februára 2015 zaplatila bez právneho dôvodu (uhradená 7. septembra 2011). Vo vzťahu k dvom splátkam č. 15 vo výške 30,84 eur, uhradenej 7. októbra 2011 a vo vzťahu k vydaniu bezdôvodného obohatenia zo splátky č. 14 (8,46 eur) mohla žalobu žalobkyňa podať na súde najneskôr 7. septembra 2014. Vo vzťahu k uvedeným dvom splátkam bola preto žaloba podaná po uplynutí trojročnej objektívnej premičacej doby. Žalovanej bola tak uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.009,13 eur (žalobkyňa zaplatila 1.048,43 eur navyše, od ktorej sumy boli odpočítané premičané splátky vo výške 39,30 eur). Súd prvej inštancie konštatoval, že nedošlo k platnému uzavretiu ani ďalšej zmluvy o revolvingovom úvere č. 8100031681, keďže žalobkyňa vo svojej žiadosti zo dňa 23. augusta 2010 navrhla uzavretie zmluvy o revolvingovom úvere, s konkrétnymi obsahovými náležitosťami, avšak žalovaná v bode 6 zmluvy zo dňa 26. augusta 2010 zmenila žalobkyňou uvádzané podstatné náležitosti, a to údaj o RPMN za úver 66,21 % a o predpokladanej RPMN úveru po poskytnutí revolvingu 60,50 %. Teda s návrhom žalobkyne žalovaná nesúhlasila, ale tento návrh odmietla a urobila voči žalobkyni nový návrh, obsahujúci zmeny prijatého návrhu. Keďže nedošlo k zhode v prejavoch vôle o podstatných náležitostiach zmluvy o revolvingovom úvere, nedošlo ani k platnému uzavretiu zmluvy. Súd prvej inštancie znovu konštatoval, že ak by aj k platnému uzavretiu zmluvy o revolvingovom úvere došlo, v zmluve bola dohodnutá ročná úroková sadzba 70,02 %, ktorá nemôže byť akceptovateľná pre rozpor s dobrými mravmi. Z rovnakého zdroja mal preukázané, že úroková sadzba pri obdobných úveroch v auguste 2010 predstavovala 11,76 % ročne. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu vo vzťahu k výške dohodnutých úrokov pri prvej zmluve medzi stranami konania, aj v poradí druhá zmluva o revolvingovom úvere je neplatná pre rozpor so zákonom podľa § 39 O. z. Vzniklo opäť bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej, predstavujúcej rozdiel medzi poskytnutou výškou úveru 1.170,- eur a celkovou výškou žalobkyňou zaplatenej sumy 3.031,50 eur, teda navyše bola zaplatená suma 1.861,50 eur. Plynutie objektívnej premičacej doby vyhodnotil súd prvej inštancie spôsobom, že vzhľadom na dátum podania žaloby 15. októbra 2014, trojročná objektívna premičacia doba neuplynula. Preto bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 1.861,50 eur. Súd prvej inštancie mal tiež za preukázané, že nedošlo k platnému uzavretiu ani tretej zmluvy o revolvingovom úvere č. 8100031687. Žalobkyňa v žiadosti zo dňa 23. augusta 2010 navrhla uzavretie zmluvy o revolvingovom úvere s konkrétnymi obsahovými náležitosťami, ktoré žalovaná v bode 6 zmluvy o revolvingovom úvere dňa 26. augusta 2010 zmenila, a to údaj o výške úveru 600,- eur, o mesačnej splátke 32,15 eur, o celkovej čiastke 1.350,30 eur, o RPMN 66,21 %, o poskytnutej čiastke revolvingu 816,36 eur, o celkovej čiastke revolvingu 771,60 eur, o predpokladanej RPMN pri poskytnutí revolvingu 60,50 %. Z dôvodu, že žalovaná schválila úver s odlišnými náležitosťami zmluvy o úvere ako žalobkyňa žiadala, tento návrh odmietla a urobila voči žalobkyni nový návrh, neobsahujúci zmeny prijatého návrhu. Ak by však aj došlo k platnému uzavretiu zmluvy o revolvingovom úvere, v zmluve bola dohodnutá ročná úroková sadzba úveru vo výške 70,02 %, ktorú z rovnakých dôvodov ako v prípade predošlých dvoch zmlúv, súd prvej inštancie vyhodnotil ako v rozpore s dobrými mravmi (zmluva o revolvingovom úvere bola tak absolútne neplatná pre rozpor so

zákonom podľa § 39 O. z.) Aj pri tretej zmluve o revolvingovom úvere súd prvej inštancie určil neplatnosť zmluvy vo výroku napadnutého rozsudku. Žalobkyňa vyčerpala sumu 600,- eur a zaplatila 1.366,77 eur, v dôsledku čoho sa žalovaná obohatila o sumu 766,77 eur. Subjektívnu premlčaciu dobu posúdil súd prvej inštancie ako v prípade predchádzajúcich dvoch zmlúv. Vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe súd prvej inštancie dospel k záveru, že ku dňu podania žaloby 15. októbra 2014 nedošlo k uplynutiu trojročnej objektívnej premlčacej doby. Uložil preto žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 700,- eur. Všetky tri predmetné zmluvy sú spotrebiteľskými zmluvami a nároky uplatnené v prejednávanej veci majú základ v spotrebiteľskej zmluve. V zmysle § 19 písm. d/ CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov) mala žalobkyňa právo na výber miestne príslušného súdu podľa svojho trvalého pobytu, ktorý je miestne príslušný na prejednanie a rozhodnutie veci. Okresný súd Trnava bol preto miestne príslušným na rozhodnutie predmetného sporu a námietka miestnej nepríslušnosti vznesená žalovanou nebola dôvodná. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP v spojení s článkom 4, 17 CSP, keďže žalobkyni, ktorá mala vo veci čiastočný úspech (v časti určenia zmlúv za neplatné úspech predstavoval 100 % a v časti vydania bezdôvodného obohatenia úspech bol v rozsahu 38 %, po odpočítaní úspechu žalobkyne 69 % a úspechu žalovanej 31 %). Žalobkyňa si náhradu trov konania neuplatnila a trovy konania jej ani nevznikli. Žalobkyni preto náhrada trov konania priznaná nebola.

2. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalovaná, vo vyhovujúcej časti o určenie neplatnosti troch zmlúv o revolvingovom úvere, ako aj o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 3.570,63 eur a v časti náhrady trov konania, navrhujúc jeho zmenu, zamietnutím žaloby a priznaním žalovanej náhradu trov konania. Odvolanie odôvodnila nesprávnymi skutkovými zisteniami i závermi a nesprávnym právnym posúdením veci súdom prvej inštancie. Vo vzťahu k prvému výroku napadnutého rozsudku žalovaná namietala rozpor s rozsudkom č. k. 8C/103/2012-121 zo 4. júna 2015, ktorý súd prvej inštancie v odseku 10. odôvodnenia označil, no pri rozhodovaní úplne prehliadol, resp. bolo rozhodnuté v rozpore s ním, keď dospel k záveru o neplatnosti celej zmluvy. V označenom rozsudku tomu tak nebolo (súd prvej inštancie v odseku 10 uviedol, že súd v inom konaní úver posúdil ako bezúročný a bez poplatkov). Nebola tak rešpektovaná prekážka res iudicata, hoci o nej súd prvej inštancie preukázateľne vedel. Súd prvej inštancie podľa názoru žalovanej nesprávne vyhodnotil aj vznesenú námietku premlčania, keďže z rozsudku 8C/103/2012 je zrejmé, že žalobkyňa o dôvodoch, pre ktoré podala žalobu, vedela v roku 2012 a nie z listu z roku 2014. Nesprávne posúdenie subjektívnej dvojročnej premlčacej doby sa týka prinajmenšom nároku uplatňovaného ohľadne prvej zmluvy. Otázkou objektívnej premlčacej doby sa podľa názoru žalovanej nezaoberal súd prvej inštancie vôbec. Keďže prvým spoločným dôvodom pre rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k prvým trom určovacím výrokom bol záver o neuzavretí jednotlivých zmlúv, žalovaná uviedla spoločné odvolacie námietky. Predovšetkým z odôvodnenia rozsudku nevyplýval žiadny konkrétny skutkový záver, pre ktorý by nemalo dôjsť k uzavretiu zmlúv. Ak by sa ako riadne odôvodnenie rozhodnutia o neplatnosti zmluvy malo akceptovať grafické odlišenie rozdielnosti údajov o RPMN (v rozpore s § 220 ods. 2 CSP, pretože sa vyžaduje uvedenie právneho posúdenia zisteného skutkového stavu a nie grafické vyznačenie s tým, že sporová strana si má vyvodíť z toho právne posúdenie, žalovaná uviedla nasledovné. Ak bol dôvodom neuzavretia zmlúv rozdielny údaj o RPMN, tak ide o údaj, ktorý si účastníci zmluvy vôbec nemohli legálne dohodnúť. Tento údaj vyplýval z právnej úpravy (§ 2 písm. i/ a § 9 ods. 2 písm. l/ ZoSÚ). Údaj o RPMN sa vypočítava na základe údajov platných v čase uzavretia zmluvy, pričom medzi tieto údaje patrí aj dátum prvého čerpania úveru, ktorý je známy v čase uzavretia zmluvy, nie v čase žiadosti o poskytnutie úveru. Z rozsudku nie je zrejmé, na základe čoho dospel k záveru súd prvej inštancie, že žalobkyňa navrhla údaj o RPMN, uvádza sa len údaj o predpokladanej RPMN. Súd prvej inštancie neposúdil údaj v tom smere, či zákonná úprava dohodu o RPMN pozná a predpokladá. ZoSÚ vyžaduje, aby údaj v zmluve uvedený bol a nepredpokladá, že by išlo o dohodnutú náležitosť. RPMN nepredstavuje predmet záväzku, ale iba informáciu určenú spôsobom predpísaným zákonom. Na podporu svojej argumentácie žalovaná označila rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/839/2016, podľa záverov ktorého skutočnosť, že navrhovateľ pri prijatí návrhu odporcu na uzavretie zmluvy napísal do údajov o schválenom úvere údaj o RPMN úveru a predpokladanej RPMN revolvingového úveru, líšiace sa od týchto údajov, ktoré uviedol odporca vo svojom návrhu na uzavretie zmluvy, neznamená, že navrhovateľ prijal návrh odporcu na uzatvorenie zmluvy so zmenami, čo by znamenalo, že odmietol návrh odporcu a adresoval mu nový návrh, a preto by nedošlo k uzavretiu zmluvy. Hodnota RPMN úveru nie je náležitosťou zmluvy, na ktorej by sa účastníci zmluvy mali konsenzuálne dohodnúť. Uvedená hodnota zohľadňuje parametre poskytovaného úveru a je daná výpočtom matematického vzorca stanoveného zákonom. Zistená hodnota sa uvedie veriteľom do akceptácie návrhu dlžníka na

uzatvorenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, bez ohľadu na to, či samotný dlžník túto hodnotu úveru vo svojom návrhu uviedol alebo nie. Súd prvej inštancie konštatoval, že jednotlivé zmluvy by boli neplatné aj z dôvodu výšky úrokovej sadzby. Nepostupoval však podľa príslušných ustanovení O. z. V čase uzatvorenia prvej zmluvy č. 8100025888 platila úprava maximálnych úrokov (vyklučujúca použitie súdom prvej inštancie označeného zákonného ustanovenia a priemerných úrokových sadzieb bánk, ako to spravil súd prvej inštancie). Podľa § 53 ods. 6 O. z. ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov a nejde o spotrebiteľský úver podľa zákona o spotrebiteľských úveroch, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú bankami za spotrebné úvery v mieste bydliska spotrebiteľa a v čase uzavretia zmluvy. Podľa § 3 ods. 10, 11 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru nesmie prevýšiť výšku ustanovenú nariadením vlády. Ak je zmluva o spotrebiteľskom úvere v rozpore s ustanovením ods. 10 v tom, že odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru prevyšuje výšku ustanovenú nariadením vlády vydaným podľa ods. 10, je neplatná v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto ustanoveniu, ak sa ten, kto je takouto zmluvou dotknutý, neplatnosti dovoľá. V čase uzavretia zostávajúcich dvoch zmlúv platilo znenie ustanovenia § 53 ods. 6 O. z., podľa ktorého, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti. Krajský súd v Banskej Bystrici v rozhodnutí sp. zn. 14Co/1016/2014 konštatoval, že administratívny strop odplaty pri spotrebiteľských úveroch bol zrušený spolu so zrušením zákona č. 258/2001 Z. z., ktorý bol nahradený ZoSÚ. Súčasťou navrhovanej právnej úpravy bola aj novelizácia O. z., ustanovenia § 53 ods. 6 O. z. ZoSÚ upustil od režimu administratívneho stropu odplaty. Údajovú bázu, pokiaľ ide o výšku odplaty, lehoty splatnosti, spôsoby zabezpečenia a objemy poskytnutých úverov na finančnom trhu, poskytujú hlásenia uverejňované štvrťročne Ministerstvom financií na základe hlásenia subjektov poskytujúcich spotrebiteľské úvery. Z novelizovaného ustanovenia § 53 ods. 6 O. z. vyplýva, že referenčné kritérium, podľa ktorého sa má posudzovať primeranosť, sa prenieslo zo sektoru bánk na sektor finančného trhu ako taký, a teda na všetky spoločnosti poskytujúce peňažné prostriedky spotrebiteľom. Súd prvej inštancie podľa ustanovenia § 53 ods. 6 O. z. nepostupoval.

3. Žalobkyňa vyjadrila nesúhlas s odvolaním žalovanej v plnom rozsahu.

4. Odvolací súd podľa § 34 CSP po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

5. Podľa § 470 ods. 1, 2 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. V prejednávanej veci súd prvej inštancie dospel k záveru o dôvodnosti žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti troch zmlúv o spotrebiteľskom úvere, ktoré určil za absolútne neplatné, v dôsledku čoho vzniklo na strane žalovanej bezdôvodné obohatenie, ktoré plnenie (vyhodnotenú ako nepremičané) bola povinná žalobkyni vydať.

7. Prvým spoločným dôvodom pre rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k trom určovacím výrokom bol záver o neuzavretí predmetných zmlúv. Žalovaná dôvodne namietala, že z odôvodnenia rozsudku nevyplýval konkrétny skutkový záver, podriadený pod konkrétnu hypotézu právnej normy so sankciou. Grafické odlišenie rozdielných údajov v jednotlivých prejavoch vôle spotrebiteľa a poskytovateľa služby (dodávateľa) nepredstavuje myšlienkový postup súdu, ktorým by vysvetlil ako posúdil podstatné skutočnosti a ich vyhodnotenie, vrátane právneho posúdenia. Paušálne konštatovanie, že medzi stranami konania nedošlo k zhode v prejavoch vôle o podstatných náležitostiach zmluvy o revolvingovom úvere, z ktorého si má sporová strana vyvodit' konkrétne skutkové a právne závery, spôsobuje

nepreskúmateľnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia, účelom ktorého je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku.

8. Ak súd prvej inštancie dospel k záveru o odlišnosti obsahovej náležitosti zmluvy v prejave vôle zmluvnej strany, mal predovšetkým pomenovať a odlíšiť podstatné náležitosti zmluvy (essentialia negotii), ktoré sú vyžadované pre platnosť zmluvy, od ktorých je potrebné odlíšiť tzv. vedľajšie zmluvné dojednania (accidentalia negotii), ktoré nie sú vyžadované pre platnosť zmluvy. Niektoré obsahové náležitosti, a to práve tie, ktoré sú uvedené v zákone o spotrebiteľských úveroch, zákonodarca v prospech ochrany spotrebiteľa preferoval až do takej miery, že ich neuvedenie sankcionoval špecifickým spôsobom, a to bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru, ako sankciu pre dodávateľa, ktorý nerešpektuje zákon a tým spotrebiteľa vystavuje nerovnému postaveniu. Súd prvej inštancie uvedeným spôsobom však nepostupoval, nepomenoval jednotlivo chýbajúcu obsahovú náležitosť zmluvy, nevyhodnotil právny dôsledok absencie konkrétnej obsahovej náležitosti v prejavoch vôle spotrebiteľa a poskytovateľa služby (dodávateľa). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Odôvodnenie rozsudku je súčasne prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t. j. musí byť preskúmateľné (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo/185/2011). Nezhoda o jednotlivých obsahových náležitostiach zmluvy môže mať odlišné právne následky, vzhľadom na charakter tejto obsahovej náležitosti a následky, ktoré právna norma s jej absenciou spája.

9. Dôvodnou bola aj ďalšia odvolacia námietka žalovanej, týkajúca sa záverov súdu prvej inštancie o neplatnosti predmetných troch zmlúv, s poukazom na výšku úrokovej sadzby, bez zohľadnenia právnej úpravy regulujúcej výšku odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru (ak súd prvej inštancie dospel k záveru o uzavretí zmluvy o spotrebiteľskom úvere). Podľa § 3 ods. 10, 11 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru nesmie prevýšiť výšku ustanovenú nariadením vlády. Ak je zmluva o spotrebiteľskom úvere v rozpore s ustanovením odseku 10 v tom, že odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru prevyšuje výšku ustanovenú nariadením vlády vydaným podľa ods. 10, je neplatná v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto ustanoveniu, ak sa ten, kto je takouto zmluvou dotknutý, neplatnosti dovoľá.

10. Súd prvej inštancie z hľadiska vyššie uvedených zákonných ustanovení vo vzťahu k úrokom ako odplate za poskytnutie úveru nepostupoval a túto primárnu právnu reguláciu odplaty, zahrňujúcu úroky za poskytnutie úveru, žiadnym spôsobom nevyhodnotil. Obdobne v súvislosti s druhou a treťou zmluvou súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal právnu reguláciu odplaty, zahrňujúcou aj úroky za poskytnutie úveru podľa ustanovenia § 53 ods. 6 ZoSÚ, ktoré normovalo výšku odplaty ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy bolo poskytnutie peňažných prostriedkov. Platil tu zákaz, že odplata nesmie podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa pritom prihliada na zákonom stanovené kritériá, t. j. najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti. Úrok v konkrétnej dohodnutej výške (úroková sadzba úveru) predstavoval a bol zahrnutý v odplate za poskytnutie peňažných prostriedkov a preto naň dopadá zákaz v ustanovení § 53 ods. 6 O. z. Súd prvej inštancie obdobnosť prípadov neposudzoval a nekonkretizoval na základe zákonom stanovených kritérií posudzovania obvyklosti na finančnom trhu (z odôvodnenia súdu prvej inštancie nevyplývalo, že komparátorom primeranosti boli spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch s prihliadnutím na kritériá ustanovené v ods. 6 § 53 O. z. v relevantnom znení). Podľa konštantnej judikatúry rozhodnutie súdu založené na nedostatočných dôvodoch je nepresvedčivé, s čím súvisí aj nedostatok jeho odôvodnenia. Vzhľadom k tomu, že súd prvej inštancie neprihliadol pri svojom rozhodovaní na všetky rozhodujúce skutočnosti a relevantné okolnosti, majúce vplyv na rozhodnutie v uvedenej časti, jeho argumentačný základ aj v tejto časti bol nepostačujúci.

11. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia taktiež nie je zjavné rozlíšenie či došlo k uzavretiu zmluvy o poskytnutí úveru a zmluvy o poskytnutí „čiastky revolvingu“ (v rámci každej jednotlivej zmluvy), obsahujúcich osobitné zmluvné dojednania.

12. Žalovaná dôvodne poukazovala aj na nedostatky pri posudzovaní námietky premlčania, konkrétne v súvislosti s dvojročnou subjektívnou premlčacou dobou, predovšetkým vo vzťahu k prvej zmluve o

spotrebiteľskom úvere č. 8100025888 , ktorá už bola predmetom súdneho prieskumu (podľa odseku 10. odôvodnenia napadnutého rozsudku, v inom súdnom konaní bol úver posúdený za bezúročný a bez poplatkov). Súd prvej inštancie sa vedomosťou žalobkyne nadobudnutou v súdnom konaní vedenom v roku 2012 (sp. zn. 8C/103/2012) vôbec nezaoberal, posudzujúc nadobudnutie vedomosti žalobkyne o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej až z odpovede Ministerstva spravodlivosti SR z 11. augusta 2014.

13. Súd prvej inštancie sa tiež žiadnym spôsobom nevysporiadal, pri rozhodovaní o určení neplatnosti prvej zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 8100025888, s preukázanou skutočnosťou, že uvedená zmluva bola už predmetom súdneho prieskumu (z hľadiska obsahových obligatórnych náležitostí zmluvy), so záverom o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Súd prvej inštancie bol povinný prioritne skúmať procesné podmienky konania, medzi ktoré patrí aj prekážka právoplatnej rozhodnutej veci, ktorú v kontexte označeného iného súdneho konania žiadnym spôsobom nevyhodnotil.

14. Ústavný súd Slovenskej republiky už vo viacerých nálezoch judikoval, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/91 Zb.) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (uverejneného oznámením FMZV č. 209/1992 Zb. a č. 102/1999 Z. z.) je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. V odôvodnení rozhodnutia má súd náležite vysvetliť ako sa vysporiadal s rozhodujúcimi a zistenými skutočnosťami a na akom základe prijal právne závery. Preto ak je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, lebo neobsahuje náležité dôvody, prichádza do úvahy iba zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (porov. sp. zn. I.ÚS 226/03).

15. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vyššie uvedené požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia nespĺňalo. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní neprihliadal na všetky rozhodujúce skutočnosti a relevantné okolnosti majúce vplyv na posúdenie uplatňovaného nároku žalobkyne, jeho argumentačný základ bol tak nepostačujúci pre jeho prieskum odvolacím súdom.

16. Všeobecný súd vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, aby jeho závery boli zrozumiteľné, spravodlivé a presvedčivé. Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok súdu, ktorý svoj právny záver nezodôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006).

17. Uvedené nedostatky odôvodnenia napadnutého rozsudku mali za následok porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces, pre nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, v otázke od riešenia ktorej bola závislá opodstatnenosť uplatneného nároku (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 6MCdo/5/2014).

18. Odvolací súd preto podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

19. Povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude postupovať v intenciách pokynov odvolacieho súdu, so zachovaním všetkých procesných práv, ktoré stranám konania prináležia.

20. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie posúdi platnosť každej jednotlivej zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podľa relevantných ustanovení právnych noriem, z hľadiska obligatórnych obsahových náležitostí zmluvy, na základe ktorých pomenuje a vyhodnotí obsahovú nezgodu prejavov vôle spotrebiteľa a poskytovateľa služby (dodávateľa). V prípade absencie niektorej obligatórnej zákonom stanovenej náležitosti zmluvy, bude potrebné vychádzať zo zákonom stanovených následkov príslušnej právne normy, upravujúcej konkrétnu náležitosť zmluvy a dôsledky tejto absencie posúdi v súlade so zákonnou úpravou. Predovšetkým bude posudzovať splnenie procesných podmienok konania, najmä s prihliadnutím na už právoplatne skončené súdne konanie, predmetom ktorého mala byť aj zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 8100025888.

21. V prípade, že súd prvej inštancie dospeje k záveru o uzavretí zmlúv o spotrebiteľskom úvere, pri posudzovaní úrokovej sadzby úveru, primárne posúdi dohodnutý úrok, ktorý je súčasťou odplaty, podľa osobitnej právnej regulácie zákonom č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, a to vo vzťahu k prvej zmluve. Vo vzťahu k ďalším dvom zmluvám sa bude súd prvej inštancie zaoberať aj ustanovením § 53 ods. 6 O. z. v relevantnom znení, regulujúcim spotrebiteľské zmluvy, predmetom ktorých je poskytnutie peňažných prostriedkov (s vymedzením kritérií posudzovania obdobnosti právne súladných prípadov). Ak bol preukázaný vznik nároku na peňažné plnenie, pri posudzovaní vznesenej námietky premlčania sa bude súd prvej inštancie zaoberať aj počiatkom plynutia subjektívnej premlčacej doby v kontexte možného nadobudnutia vedomosti na základe skutočností v označenom predchádzajúcom súdnom spore.

22. Súd prvej inštancie bude dbať tiež na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé s uvedením skutočností, ktoré považoval za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, príp. prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil.

23. Pri písomnom vyhotovení súdneho rozhodnutia bude súd prvej inštancie, v intenciách vyššie uvedeného právneho názoru odvolacieho súdu, postupovať v súlade s ustanovením § 220 CSP a preskúmateľným spôsobom vyjadri skutkové zistenia a právne závery, na základe ktorých vec posúdil a rozhodol.

24. Svoj právny záver zdôvodní zo zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania poskytne odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (porov. rozhodnutie Ústavného súdu napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

25. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

26. Uznesenie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.